

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:	
Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egész évre	12 "
Vidéken: Negyedévre	5 "
Egész évre	20 "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Magyarosodjunk.

— szeptember 12.

Budapestről, ismert írótól kaptuk az alább következő cikket. Magyarosodjunk a fővárosi író cikkének a címe s mi adjuk e helyen szó szerint, annak világos jeléül, hogy nem állunk egyedül itt a vidéken, mikor az ország szívéét ostromozzuk, hanem odafent a világvárosiasdit a vidék rovására játszó Budapesten is egyre többen érzik, mennyire idegen mőlünk a dédelgetett metropolis.

Ime itt az írás, kiki olvashatja:

Budapest, szeptember 11.

Szól pedig e cikkely a becsületes vidéknek, mert bizony mondjuk, nincs tulzás benne, hogy *majdnem minden jó a vidékről jó* és *majdnem minden rossz a fővárosokból terjed*. Különösen áll ez a tétel az ugynevezett világvárosokra, a melyek szerepére és pozíciójára oly erősen, oly ellenállhatatlanul vágyik a mi Budapestünk. Ritka város szitta is fel oly gyorsan, szinte rohamosan a külföldi nagy városok

romlottságát, mint épen a mi szeretett székesfővárosunk, a hol minden frivolitás, minden erkölestelenség fogékonyságra, sőt *utánzásra* talál.

Holott mindennek egészen más-ként kellene történnie. Épen a fővárosok volnának első sorban hivattva arra, hogy minden jó, szép és nemes kultiválásában elől járjanak. De különösképen a mi fővárosunknak volna ez magasztos hivattása épen azért, mert *sem társadalmilag, sem a fajszeretet ápolásában nincs kialakulva*. Helyesen jegyezte meg egyik élesszemű írónk, hogy a mi Budapestünknek közönsége nem típus, mint típus a párizsi, berlini, londoni polgár, akinek megjelenése, modora és egyénisége azonnal elárulja hazája fővárosának sajátos karakterét.

Ennek pedig az oka az, hogy *Budapest még mindig nem magyar*. Rohamosan fejlődött három évtized alatt, ezt letagadni nem lehet, de a fejlődés nincs arányban azzal a jogos követelménnyel, melyet e haza minden hű fia méltán várhat el az ország szívéétől: hogy

ugyanis vezessen a magyarosodásban és a társadalmi egyenlőség fejlesztésében és hogy mihamarabb kialakuljon azzá, a minek előbb-utóbb lennie kell: tősgyökeres magyar várossá.

A magyarosodásban Budapest ujabban egyre hanyatlik. Sajnos az egész kereskedelem, kevés kivétellel, *nem magyar*. A munkás sem az; ezeket béklyóba verték a nemzetközi izgatók. Magyar hivatalnok, az intelligencia nagyobb része és az iparos osztály. Holott nem a jóakarát hiányzik talán, de teljesen híján van a céltudatos vezetésnek.

Ime, csak a minap mutatott rá a sajtó arra a felette örvendetes példára, a melyet egy derék vidéki városnak, Selmech-Bélabányának polgársága mutatott fel: szinte állás és felekezeti különbség nélkül magyarosították meg nevüket mindannyian.

Hasztalan volna tagadni, a névmagyarosodásban hatalmas erő rejlik. Feltétlenül és okvetetlenül siettet a társadalmi egyöntetűséget is, de kétségtelenül fejleszti a szívből

A SZÍVET, A SZÍVET . . .

A Szabadság számára írta: Zoltán Vilmos.

A szívet, a szívet,
Oh azt megbecsüld!
Kincs az, mit az Isten
Égből földre küld . . .
Száz kincskereső közt
Egy éri csak el . . .
Kincs az, mit szeretni,
Megbecsülni kell.

Elveszteni könnyű,
Meglelni nehéz,
Drága, de törékeny
S gyöngye az egész.
Kiméltelen kézzel
Csak egy karcolás,
S nem segíthet rajta
Többé a sírás.

S ha egy rossz szavaddal
Összetörted azt,
Száz jó szavad sem hoz
Már rá több tavaszt,
És bár tenmunkádra
Szemed sirva néz:
Tört szívből már nem lesz
Sohasem egész!

A becsületes Kanyó Péter.

A Szabadság számára írta: Pakots József.

Ökölnyi gyerek korától cseléd sorban élt Kanyó Péter. Az apja még földes gazda volt, de hogy egyszer vad indulatában leütött egy sószállító tutajost, a ki a földjénél kötött ki, hát bevitték a tömlőbe. Az a tutajos holta napjáig zsvány volt, aki után a kutya se ugatott, de az öreg Kanyó Pétert mindenki sajnálta.

A Péter gyerek tehát alighogy kiseperedett a földből, idegen ember kutyája lett. De hogy teltek az esztendőök s a kis Kanyó Pétert verte az eső, hó, sihederré emberesedett lasanként.

Kenyéradó gazdái ugyan alig voltak nagy véleménynyel róla, de a maga szőrü emberek között némi tekintélyhez is volt része. Az apja még feles földet adott árendába s ezt nem felejtették el a községben. Hogy az öreg Kanyó még egy embert is leütött azonfelül, azt már nem vették számításba. Az illetén dolog megszokott volt arrafelé s más familiákba is történt már hasonlatos eset.

A haszonötesztendő szántotta Kanyó Péter, amikor rászanta a fejét, hogy megházasodik, Hajas Marisra vetette a

szemét, a ki szép és okos leányzó volt s az uraságnál szolgált belsőcseléd képen.

Hajas Maris is jó szívvvel volt Kanyó Péterhez, de még huzódott. Ó már az uraságnál szolgált és megnézte magának azt a legényt, a kihez hitestársul szegődik. Már hogy azt mondják neki:

— Hej, Mariskó lelkem, de nagy zsvány a te urad!

Szólt is Péternek:

— Tán ha némi becsületességi bizonyítványt hoznál.

— Mi az te? — kérdezte Kanyó Péter megütődve . . .

— Hát hogy elmennél a jegyző urhoz, aki fabrikálna egyet.

Kanyó Péter megvakarta a fejét.

— No, a fene! — mondotta elkecserevedve — hát muszáj az?

— Már meg köll annak lenni!

Kanyó Péter fölföhászkozott.

— No legyék, — mondotta — de velem győsz!

Vasárnap délelőtt beállítottak kézenfogva a jegyzőhöz. Kanyó Péter kezdte:

— Márhogy a Maris hozzám gyön feleségül.

— Jól van fiam! Ez okos beszéd.

— Az ám, de sorja van annak — mondotta ellenvetéssel Péter.

és lélekben való megmagyarosodást is.

Ime, nézzük a külföld példáit. Akár Francia-, akár Németországban, — Angliáról nem is szólva — de még a kicsiny, különben zsarnok Romániában is az idegen alig egy-két év alatt francia, német, angol, román nevet vesz fel és — jobban boldogul. Csak nálunk nincs ez így. Mi sajnos, ebben is végtelenül türelmesek és elnézők vagyunk. Idegen hangzású-e a név, vagy magyar, szinte mellékes.

Am nem lesz ez így, ha a vidéki városok a nemes ügghöz illő komolysággal vezetnek ebben a dologban is. Járjanak elől, *pirítsanak rá a fővárosra* és becsületes küzdelem és iparkodás sikerre fog vezetni.

Bizony mondom, az egész ország lelkesen fog tapsolni nekik.

— szept. 12.

— **Széll Kálmán a királynál.** *Széll* Kálmán miniszterelnököt tegnap Bécsben Ő felsége hosszabb magánkihallgatáson fogadta, melyen a miniszterelnök részletes jelentést tett a kiegyezési tárgyalásokról. A sasvári hadgyakorlatok után a magyar és az osztrák miniszterelnök együttesen a király elé terjesztik a kiegyezési tanácskozások végső eredményét.

— **Az országgyűlés megnyitása.** Az országgyűlés új ülészakának ünnepies megnyitása október hónap 8-án lesz az új parlamenti palotában. Ez egyúttal az új országház felavató ünnepe is lesz.

— Mi az no?

— Mert a Maris azt mongya, hogy kérjek becsületességi bizonyítványt. En tudom az ő becsületjét, de ő nem tudja az enyimet.

— Ejha, ez már nagy beszéd, fiam. Mert tenéked sok van ám a rovásodon.

Kanyó Péter nyugtalanul izgett, mozgott.

— Már hogy miért?

— Hát a szederfás zsidó boltját ki ásta ki két év előtt?

Kanyó Péter méltatlankodott:

— No, ha a tekintetes jegyző ur annyira krajezároskodik...

— Hát jó. De aztán ki lopott el három anyás borjut a szilvási vásáron?

— Hm!

Kanyó Péter zavartan esavargatta a nyakát.

— Leültem én azt becsülettel! — mondotta téován.

— Mindegy az fiam.

Keservesen sóhajtott fel erre Kanyó Péter:

— No jó — mondotta zordonan — menjünk hát innen Isten hírével Maris lelkem. Nem házasodunk mi.

Kanyó Péter házassága ilyenentéknép elmaradt. De nem egészen. Mert nagy energiája ember volt az egykori földesgazda fia és kemény fejéből nehezen engedte szabadjára az egyszer megfogott gondolatot.

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke tegnap Pozsonyból a fővárosba érkezett és alaposan megtekintette az új országház összes helyiségeit, melynek be rendezése serényen folyik. Azok a híresztelések, mintha a függetlenségi párt már most előkészületeket tett volna valamilyes nagyobb szabású obstrukcióra, egyszerűen üres rémitgetések. A függetlenségi párt nem is foglalkozott ezzel a kérdéssel, mert a politikai komolysággal ellenkéznék is, hogy a legesekélyebb ok és alap nélkül történjenek ily előkészületek. A kiegyezés válságáról világga bocsátott hírek vihara rég elült és azt senki se hiheti komolyan, hogy *Széll* Kálmán és a kormány a kiegyezést Magyarország érdekeinek esorbitásával kötné meg.

Arad, Kassa, Miskolc és — Debrecen.

Hol legyen a harmadik országos gazdasági kiállítás.

— szeptember 12.

Négy város vetelkedik immár azért a tisztességért, hogy a harmadik országos mezőgazdasági kiállítást náluk rendezzék.

Mi értjük és méltányoljuk azt a lelkes buzgóságot, melylyel *Arad*, *Kassa* és *Miskolc* hatóságai, gazdasági intézeteik és sajtójuk révén sorompóba állanak, hogy az országos gazdaszövetség figyelmét városukra tereljék.

Megindítottuk a mozgalmat mi is Debrecen városa érdekében és örömmel tapasztaljuk, hogy az Ige testté lön, felhívásunk visszhangot keltett és ma már mindazok a körök, melyek az ügy előbbre

vitelében illetékesek és sikerrel működhetnek, helyeslik azt, hogy a harmadik országos gazdasági kiállítás Debrecenben legyen.

Jelenthetjük egyúttal, hogy a dolog nem késett el, mert a gazdaszövetség Pozsonyban még nem döntött, nem határozta el, hogy a harmadik országos kiállítás hol legyen. Ennélfogva Debrecennek alapos kilátása lehet arra, hogy *Darányi* miniszter a gazdaszövetséggel egyetértve Debrecen javára oldja meg a kérdést.

Messze kiható, óriási fontosságú ügy ez és Debrecen város közönsége jól tudja, mennyire érdekében áll ezen a téren a győzelem.

Hisszük is, hogy Debrecen lesz a győztes és a harmadik gazdasági kiállítást 1904-ben Debrecenben fogják rendezni.

Ez a diadal meg is illeti Debrecen és most már alapos a reményünk, hogy a küzdelmet a többi városokkal a mi városunk győztesen vívja meg.

Ezzel nem akarjuk *Arad*, *Kassa* és *Miskolc* érdemeit kisebbiteni. Sőt inkább tisztelettel hajlunk meg az előtt a lelkesedés előtt, mely e városok előkelő férfait, szakembereit és sajtóját együtt találja a nemes ügy szolgálatában.

Becsülésre méltó az a szeretet, melylyel városuk érdekében kibontják a zászlót és gyűjtik, hirdetik, adatok halmozásával erősítik a meggyőző okokat, melyeknél fogva a harmadik kiállítás mindenekelőtt csakis az ő városukban lehet.

Mily fontosságot tulajdonítanak az ügynek, ime az írott bizonyosság róla.

Az *Arad* és *Vidéke*, a kassai *Felső-*

Beállított hát nemsokára a szederfás zsidó boltoshoz.

— Vegyék föl cselédjének: — mondotta tisztességgel.

A zsidó boltos elöntötte a méreg.

— Majd hogy meglopj, kirabolj, mint három év előtt tetted? Te haramia, te alpári zsvány!

— De már engedelmet, — felelte esőndesen Kanyó Péter — tisztas a szándékom. Ingyen szolgálok. Le akarom fizetni a kárt, a mit csináltam.

A zsidó ühngette esavargatta a nyakát. Ez nagy szó, Így már lehet beszélni.

— Tán nazarénus lettél? — kérdezte gyanakodva.

— Az, az! . . . hagyta rá Kanyó Péter.

Félesztendei cselédi munkán hát jóvá tette Kanyó Péter a régi bűnét. Bizonyítványt kért is róla a zsidótól.

Aztán ment napszámba. Másik félesztendőn némi forintokat kapargatott össze, amiket elvitt a másik kárvallathoz, akitől a disznók t lopta.

— Ez már jól van! — konstátálta aztán magában teljes meglepéddel, — Maris az enyém lesz.

Egy vasárnap aztán fölvette a kébelijét és újra beállított a jegyzőhöz.

Hajas Maris vele volt.

— No, hát elvégezteték! — mondotta önérzettel és nagybüszkén elővette az írásos bizonyítékait.

— Mi az fiam? — kérdezte a jegyző esodálkozva.

— A becsületességi bizonyítványt instálom, lévén most már becsületes ember, — felelte tekintélylyel Kanyó Péter.

A jegyző egy kissé megihletődött, aztán kacagva adta ki a bizonyítványt.

— Nesze fiam, legyetek boldogok!

Mint a hadvezér a győztes háborúról írott jelentést, úgy adta Kanyó Péter Hajas Marisnak a becsületességi bizonyítványt. A leány meg boldogan a keblébe rejtette és nagy szeretettel nézett a legényre.

Hogy másnap Kanyó Pétert láncra verve hozták a csendőrök a község házára, egy kicsit meglepődött a jegyző. A csendőrök magyarázták aztán, hogy Kanyó Péter leütött a koresmában egy olasz munkást, aki a kavicsbányában dolgozik.

— Mit csináltál fiam, az Istenért? — kérdezte a jegyző szörnyüködve. — Hiszen tegnap még olyan jóra való ember voltál!

— Már, hogy egy kicsit jó kedvem volt, tekintetes jegyző ur. Hát fejbe vágtam!

— Nagy bűn ez fiam!

És jámbor képpel mondta Kanyó Péter:

— Dejszen csak egy talján volt!

magyarország és a Miskolci Napló a lap élén vezércikkben forgatják a kardot Arad, Kassa, Miskolc mellett.

Az Arad és Vidéke Pozsony — Arad című lelkes cikkében a többi közt ezeket írja:

A kiállítás második napján száz helységnek több ezer lakója gyűlt Pozsonyba, hogy megesudálhassa e töltnék termékeit, amiket emberi ész, buzgóság, művészet ékes keretben tár itten eléjük. Az ország minden részének termékei össze vannak gyűjtve e kiállításon, e haza minden tájékáról sereglettek ide az érdeklődők.

A kiállítások gazdasági jelentőségét ma már fölösleges ismertetni, s hogy ezzel a kiállítással a szokottnál mégis többet foglalkozunk, az azért van, mert méltányolni tudjuk ennek az eseménynek nemzeti és társadalmi jelentőségét. A kivándorlási mozgalomnak és a nemzetiségi agitációknak sok hatásos ellen-szere az, a mit ez a gyűjtemény a néző elé tár.

Fölmerült a terv s talán nem lesznek megvalósításának legyőzhetetlen akadályai, hogy a legközelebbi gazdasági kiállítás Aradon rendeztessék. Aradnak a Délvidéken olyanforma szerep jut, mint Pozsonynak északnyugati Magyarországon. A sok válságon átesett Aradra valóságos áldás volna egy országos kiállítás számos anyagi előnye.

Ne kiméljük tehát erőinket s munkáljunk már most is azon, hogy a III. Országos Mezőgazdasági Kiállítás helye Arad legyen és Aradról sugározzék majd az egész Délvidékre egy ilyen kiállításnak áldásos melege.

A Kassai Felsőmagyarország élén Gerlóczy Géza gazdasági tanár tör lándzsát Kassa mellett és mindjárt közre is adja indítványát, melyet a város törvényhatósági bizottságához intéz. Felszólítja a várost, hogy haladéktalanul tegye meg a lépéseket Kassa érdekében.

Véleménye szerint Pozsony után jobban alig jöhetne figyelembe más város, mint Kassa, a melyet nagy történelmi multja, közgazdasági és földrajzi kitűnő fekvése, minden tekintetben alkalmassá tesznek egy nagyobb szabású kiállítás rendezésére.

A Miskolci Napló szintén lelkesen, tüzzel védi a maga igazát. Beesüljük érte. Ez a helyi sajtó hivatása. Debrecen mozgósít című agitacionális cikkében megemlékezik a debreceni mozgalomról és annál hitebben buzdítja Miskolcot, hogy Debrecennel szemben szálljon sikra.

Végül örömmel jelenti, hogy a miskolci ille-ékes tényezők hozzáálltak a munkához és közli a miskolci kereskedelmi és iparkamara levelét, melyet az Radvány István elnök és dr. Szenpáli István titkár aláírásával Pozsonyba a gazdasági egyesületek országos szövetségéhez intézett.

Ime tisztelt polgártársaink, ezekből őszintén, pártatlanul ismertettük az aradi, kassai és miskolci mozgalmat.

Most pedig újból felszólítjuk Debrecen városát, Hajdúvármegyét, az összes illetékes hatóságokat e város minden igaz fiát, hogy ne engedjék a figyelmet más felé terelni; kövessenek el mindent, hogy a harmadik országos mezőgazdasági kiállítás okvetetlenül Debrecenben legyen.

Kossuth napja Debrecenben.

— szeptember 12.

A Kossuth-ünnep előkészületei a városházán, testületeknél és a társadalom minden körében egyre lelkesebben folynak.

Az újabb híradások erről a nevezetes napról im ezek:

(A meghívók szétküldése.)

A városi diszközgyűlésre és általában a Kossuth ünnepségekre szóló meghívók és előrajzok szétküldése csak ma veszi kezdetét. — A városi bizottsági tagok és szavazattal bíró tisztviselők, személyökre, a hatóságok és testületek, társas egyletek pedig címükre szóló meghívókat kapnak, melyek egyszersmind a nagy tanácssteremben tartandó diszközgyűlésre belépő jegyül szolgálhatnak. Az oldal termek és lépcsőház, a nagy terembe csupán 300 ülő hely lévén elhelyezhető a többi közönség részére szolgál a karzat pedig 40 ülő és 30 álló helylyel kizárólag a hölgy közönség részére lesz fenntartva. A közgyűlési meghívók mellé csatolják az ünnepély részletes programját is, melyből mindenki tudomást szerezhet, hogy hol és mikor vegyen részt a kivilágításon, a templomi isteni tiszteleteken, a közgyűlésen és végül az emlékkerti és nagyerdei népünnepélyeken.

(A kivilágítás estéje.)

Szeptember hó 16-án kedden estére a város minden háza fel lesz lobogóva. Még a legkisebb kunyhón is lebegjen a három színű zászló, ha csak annyi lesz is mint egy zsebkendő, a hazafiúi érületnek így is kedves megnyilatkozása lesz az. Estve 6 órakor gyülekeznek az Egyetértés zenekarának tagjai és az egyletek zászlóik alatt a kollégium ösfalai között az első udvaron. A főiskola fűvészkert utcai kapuján lesz a bejárat és kivonulás, mert a főbejárat szűk sikátora erre nem alkalmas. A lámpionos menet a nemzeti színű, Kossuth arczképes lámpionok ezreivel, az egyletek zászlóikkal innen indulnak ki pont 7 órakor és tartják körmenetüket zeneszó mellett az előírt rendben és utcákon a már ekkor kivilágított városban. A város középületei pazar fényvel lesznek kivilágítva. A városháza, a színház, az olvasó egyletek, kereskedelmi akadémia és más középületek mellett a magánházak és lakások is ki lesznek világitva és nem lesz olyan utcai ablak, mely legalább egy szerény mécsest ne kapna.

(Az üzletek szeptember 16-án.)

Miután a kivilágítás este 7 órakor veszi kezdetét és tart addig, a mig az ablakokban a gyertyák és mécsesek le nem égnek, óhajtható volna, ha az üzletek kirakatai is teljes fényben ragyognának és azok is nyitva lennének nyolc, esetleg kilenc óráig, mert a zárt üzletek még köznapokon is komor hangulatot keltenek, hát meg ezen általános kivilágításnál. Az üzletek más nap úgy is egész

napon át zárva lesznek, az ipar műhelyek szünetelnek, tehát alkalmat kell nyújtani a közönségnek, hogy bolti bevásárlásait és ipari szükségleteit előtte való nap a késő esti órákban is beszerezhesse.

(Kereskedők gyűlése.)

A Kereskedő Társulat ez uton is felkéri a kereskedő urakat, hogy az üzleteiket a Kossuth-ünnep alkalmával történő zárva tartása tárgyában e hónap 12-én, pénteken este 7 órakor a társulat disztermében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

Alig hisszük, hogy akadna olyan kereskedő, a ki ellene szólna annak az indítványnak, hogy Kossuth napján az üzleteket egész estig zárva tartsák.

Külömben pedig ezzel sok kellemetlenségnek, esetleg zavargásoknak is elejét vehetik.

Itt említjük meg, hogy a debreceni takarékpénztárak és pénzüzetek már írásban kötelezték magukat, hogy e hónap 17-én hivatalos órákat egész napon keresztül nem tartanak.

*

A Debreceni Dalegylet működő tagjait Csurka István titkár különös tekintettel az e hó 17-én tartandó Kossuth-ünnepre felkéri, hogy a pénteki dalórán (12-én) a szokott helyen, teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Szatyí.

(Carmelini bűvésze.) Carmelini, a bűvész-mester mutatványai nagy forradalmat idéztek elő Debrecen társadalmában.

De különösen felzavarta a Hungária kávéház törzsvendégeinek a lelkinyugalmát, a kiknek melltüit, aranyóráit és bankópénzeit Pappkosztát lekismiskázó ügyességgel tüntette el a bűvész.

Valósággal hipnotizált egyeseket, akik úgy éjfél tájon valamennyien meg is esküdtek a legkiválóbb basszbuffót megszegyenítő alakkal és arecal rendelkező Henrik főpincérnek, hogy Carmelininek földöntúli hatalma van.

És a rajongás lázas perceiben történt, hogy mikor Carmelini már eltüntetett mindeneiket s mikor erősen fogadkozott, hogy egyszerűen lenyeli a városházát, a lipótvárosi bazilikát s a pizai ferdetornyot, egy mutatványai hatásától megmámorosodott ur, a fanatikus hívők zajongó lelkesedésével kiáltott fel hozzá:

— *Tüntesse el kérem a debreceni 60 százalékos pótdadót!*

*

(Nem látta a kis Kohnt?) Angelotti orfeum direktor vegyes izléssel összeállított műsorából ösmerjük azt a dalt, a melyet egyebekben dr. Benedek János országgyűlési képviselő fordított le német szövegből magyarra s a melynek refrénjét énekli a nagyságos asszony a zongora mellett, a dajka a rakoncátlan bébenek, a szakácsné, a szobalány a cselédszobában, a pikkoló, a házmester kapunyitás közben s a mely nótá még álmunkban is kísért:

— *Nem látta ön kérem a kis Kohnt?*

Egyik helybeli kávéházban azután tragikomikus történet játszódott le a kártya szobában e nóta miatt.

Egy híres alsós játékos ugyanis, — mint barátai napok óta megfigyelték, — valahányszor *tököt* hívott, rendszeren ezt a nótát énekelte. Lehetett ez csupa véletlen dolga, de tény, hogy egyesek úgy magyarázták a dolgot, hogy *ha ezt a nótát éneklék, akkor tököt kell hívni.*

Tegnap azután hárman alsóst játszottak: *A.* ur vette fel a játszmat s *B.* és *C.* játszottak ellene. *B.* urnak úgy mutatkozott a kártyája, hogy ha *C.* *tököt* hív, akkor megnyerik a játszmat. Megkontrázta hát *A.* urat s ugyanakkor elkezdte énekelni *C.* ur felé fordulva:

Nem látta ön kérem a kis Köhnt?

Hanem *A.* ur szintén tudott ennek a nótának a kalabriázzsal szorosán összefüggő értelméről, de egyben erősen drukkolt a *tök-hívástól* is.

Gyilkoló szemekkel ugrott fel:

— *Hát én nem láttam a kis Köhnt, de ha C. ur tököt hív, úgy vágom . . .*

És, sajnos, *C.* ur — mégis tököt hívott.

H I R E K.

N a p l ó.

- „ 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
- „ 15. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
- „ 16. A Kossuth-képkiallítás megnyitása.
- „ 16. Este a város kivilágítása.
- „ 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
- „ 18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon
- „ 19. Kossuth-ünnep Budapesten.
- „ 20. Francia újságírók látogatása Debrecenben.
- „ 28. A tüzoltó-egylet 25 éves emlékünnepé
- „ 29. Hajdumegye őszi közgyűlése.
- „ 30. A színházi évad megnyitása.

* Puky főispán Láng miniszternél.

Puky Gyula főispán a tegnap esteli vonattal a fővárosba utazott, hogy *Láng Lajos* kereskedelemügyi miniszternél látogatást tegyen és a miniszternek városunkba jövele alkalmából teendő intézkedéseket megbeszéljék.

* **A hatvan százalékos pótdadó.** A városi felügyelő-bizottság tegnap ülést tartott és megbeszélés tárgyává tette a városi főszámvevő költségvetési előterjesztése alapján a jövő évre javasolt *hatvan százalékos pótdadót*. A bizottság ülésén *Komlóssy Dezső* elnöklése mellett részt vettek *Kernhoffer József*, dr. *Nagy Lajos* és *Márton Imre* bizottsági tagok, a kik elhatározták a főszámvevői jelentés ki nyomtatását és a törvényhatósági bizottság tagjaihoz való szétküldését. A felügyelő bizottság *szombaton veszi részletes tárgyalás alá* az 1903. évi költségvetés tervezetét; de már tegnapi ülésén is arra a meggyőződésre jutott, hogy a *pótdadó hatvan százaléknál kevesebb lesz*, mert a bizottság böles körültekintéssel megjelölheti a módot és eszközöket a javasolt *pótdadó százalékának jelentékeny leszállítására*. Sietünk ezt az első örvendetes hirt a közönség megnyugtására közzétenni s várjuk a szombati tanácskozást.

* **Személyi hírek.** *Simonffy Imre* kir. tanácsos polgármester a napokban haza érkezik s átveszi hivatala vezetését. — *Oláh Károly* tanácsos szabadságáról tegnap visszatért és elfoglalta hivatalát.

* **Erzsébet királyné emléke.** Szép emlékü királyasszonyunk: Erzsébet királyné halálának évfordulóját kegyeletesen ülte meg a debreceni izr. szentegylet. Emlékére az egylet imaházában a halotti mécesest meggyújtották, a segélyre szoruló szegények közt pedig szétoztotta az *Erzsébet alapítvány* ez évre szóló kamatait.

* **A kamara ünnepe.** A kamara arra kéri fel a Piac-utca és Kossuth-utca t. háztulajdonosait, hogy vasárnap reggelre — tekintettel az iparosok és kereskedők e közös ünnepére s tekintettel az ünnep előkelő vendégeire — sziveskedjenek fellobogózni házaikat. Félreértések kikerülése végett közöljük itt, hogy a Bikában tartandó vasárnapi diszebeden nemesak a kamara tagjai vesznek részt, hanem — mint az előző felhívások is kifejezték — szivesen látott vendégnek tekintti a kamara a város minden rendü polgárságát.

* **Biró Lajos és a Csokonai-Kör.** *Biró Lajos* a következő levelet intézte *Géresi Kálmán* tankerületi főigazgatóhoz, a Csokonai-Kör elnökéhez.

Nagyságos Elnök Ur!

Hálásan köszönöm a Csokonai-Kör szives üdvözlését s e megtiszteltetést érdememen felül való megbecsülésnek tekintem. Sohasem feledtem el *büszkeséggel gondolni arra, hogy a debreceni kollégium* tudomány-ápoló, anyai szárnya alatt vette lelkem az első határozott irányt s annak hazafias ifjúsága közt Debrecen város tősgyökeres magyar népének légköre táplált hazafias szellemével. Szerencsémnek fogom tartani, ha egy később meghatározandó időben utazásaim és nemzeti szellemünk javára szerzett tapasztalataim bemutatását Debrecen művelt társadalma meghallgatni kegyes lesz.

Fogadja hazafias tiszteletem kifejezését, melylyel maradok (stb.)

Biró Lajos,

* **A kisvasut villamossá alakul.** Nevezetes fordulatról értesíthetjük olvasóinkat a debreceni kisvasutnak villamossá átalakítása ügyében. A mint nekünk jelentik ugyanis, sikerült a régóta vajdó tervnek keresztülvitele elé gördített akadályokat elhárítani s most már alapos a kilátás arra, hogy *Debrecennek a jövő évben villamos vasutja lesz.* A részvénytársaságnál készen vannak az összes tervek a villamos üzemre való átalakításról. Minthogy pedig legujabban az a kifogás, hogy a villamost felső vezetékkel rendezzék be, böles belátás következtében megszűntnek tekinthető s ezentul sem a kereskedelmi miniszter, sem a városi hatóság nem állja útját az immár égetően sürgős villamos vasut kiépítésének: valószínűvé vált a kérdés gyors megoldása. A helyi vasut részvénytársasága legközelebb ülést tart, hogy a vil-

lamos vasut közigazgatási bejárásához a lépéseket megtehesse.

* **Átalakítások a színháznál.** *Makó Lajos* társulatát immár teljesen készen, befejezett átalakításokkal várja a *debreceni* szinpad. Legnagyobb újítás a színházban, hogy a folyosókat linokummal vonták be s hogy a szinpadra vezető vasajtók helyére nagyobbakat alkalmaztak.

* **A székely öt koronája.** Még a rá-tóti tanácskozások napjaiban történt, akkor, midőn Körber osztrák miniszterelnök vendége volt Széll Kálmán-nak, hogy egy székely atyafi minden áron beszélni akart a miniszterelnökkel.

— Gyalogszerrel jövök, — mondta — mert igen fontos a dolgom! s tényleg nem tudták sehogyan sem lerázni a székelyt s odavitték Széll Kálmánhoz.

— A tekintetes miniszterelnök urral kell, hogy beszéljek.

— De én most nem érek rá, — mondta Széll — várjon.

— De nem addig van, mert várni csak várnék, hanem nagyon éhes volnék.

A miniszterelnök nevetett s beküldette a székelyt a konyhába, ahol az étel-ital mellett el is maradt nyugodtan s várt.

Az estebédnél ült a miniszterelnök amikor eszébe jutott a székely s behívatta. Fontos dolga volt az atyafinak s nagy körültekintéssel mondta el, mi minden nem történt vele, úgy, hogy arra gondolt, hogy ezen a bonyolódott dolgon egyes egyedül a tekintetes miniszterelnök tudna segíteni. Széll Kálmán megnyugtatta, hogy elintézi a dolgát (miután a miniszterelnökök mindig és mindenkit megnyugtattak), de a székely csak nem mozdult, hanem a bal kezével kezdte vakargatnia jobb fülét.

— No — van még valami kívánsága?

— Vóna, instálom, zokon ne essék. Elfogyott a pénzem, hát megemberelhetne a tekintetes ur öt korona kölcsönnel. Adok írást róla.

A miniszterelnök odaadta az öt koronát s így szólt:

— Írást ne adjon róla, megbizom én a székely becsületében.

És hogy bátran meg is bizhatott, azt bizonyítja az, hogy tegnap egy piros pénzes utalványt kézbesített a posta Tekintetes Széll Kálmán miniszterelnök urnak, melyen szép verébféj nagyságu betűkkel tisztelettel megköszöni Csulak András az öt koronákat s tisztelettel megküldi a tekintetes urnak az adósságát.

* **Parasztbecsület.** Egy szegény ember halálával fizette meg, hogy sikra szállott a háza becsületeért. *Tokaji Gábor* ugyanis már régen meggyőződést szerzett arról, hogy *Zsidai László* elcsábította a feleségét. De nem bántotta egy rossz szóval sem, csak megígértte vele, hogy ezután kerülni fogja a háza tájékat, *Zsidai László* ezt annyival inkább is megígérte, miután épen ez időtájt be kellett rukkolnia — a *börtönbe*. A *Don Juan* ugyanis ez esetben egy szemenszedett gazember, akinek igen sok bűnyomja már a lelkét. *Zsidai László* tegnap szabadult ki a *börtönből* s első dolga is az volt, hogy megszegje *Tokaji Gábornak* adott szavát. Meglátogatta a hűlen *Tokaji Gábornét* tégláskerti lakásán. Megtudta ezt a férj s tegnap hajnalban megtámadta ezért *Zsidai Lászlót*, aki a szóváltás hevében egy darab téglát vágott a *Tokaji* fejéhez, aki összeesett nyomban. Később feltápszkodott valahogy s haza

ment, azt mondva, hogy Zsidai megverte s beteg. *Egy fél óra mulva pedig meghalt.* Zsidait a csendőrök letartóztatták.

* **A város zabszüksége.** A városi fogatok és törzsménes részére 1600 m. m. zabnak szállítására vonatkozó zárt ajánlatok beadásának határideje holnap azaz szeptember hónap 13-án délután 5 órakor lejár. Figyelmeztetjük termelő gazdaközönségünket, hogy a lapunkban már közzétett hirdetmény alapján ajánlataikat Debrecen sz. kir. város polgármesteri hivatalához fenti határidőig annál is inkább adják be, mivel később beérkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

— **Istentiszteletek a zsidó templomban.** A Deák-Ferenc utcai zsidótemplomban az isteni tiszteletek pénteken este 6 órakor, szombaton délelőtt 9, délután pedig 4 órakor kezdődnek. Hétköznapokon úgy reggel, mint este 6 órakor tartanak istentiszteleteket.

* **Áthelyezett debreceni végrehajtó.** Az igazságügyminiszter *Sugár Gyula* járásbírói végrehajtót Derecskére helyezte át. Helyét *Oláh Géza* derecskei járásbírói végrehajtó fogja elfoglalni.

* **A válópör.** Debrecen jeles ügyvédjéhez, aki specialista válópörben, beállít egy vidéki ember.

— Hallom, hogy a tekintetes ur érti legjobban, hogy a férfit meg az asszonyt, hogy kell elválasztani.

— Foglalkozom ilyen ügyekkel! — mondta az ügyvéd.

— No hát válasszon el engemet az asszonytól. Nem sajnálom a költséget. Tovább élni úgy sem tudok vele, mert házsártos is, meg kikapós is.

— Az bizony éppen elegendő ok az elválaszra. Mikor keltek egybe?

— Nem keltünk még egybe!

— Hát?

— Csak úgy élünk egymással!

— De hiszen akkor nem kell válópör! — szólt az ügyvéd. Egyszerűen lerázhatja nyakáról az asszonyt.

Az atyafi elgondolkozott. És aztán lassu hangon azt mondta:

— Hát azt hiszi a tekintetes ur, hogy ha azt az asszonyt csak úgy egyszerűen le lehetne rázni, hát eljöttem volna ide!

* **Debreceniek a pozsonyi kiállításon.** Tegnap utazott el az a debreceni 25 gazda, a kik *Rácz Lajos* vezetésével meg fogják tekinteni a pozsonyi gazdasági kiállítást. Már előbb Pozsonyba utazott *Király Gyula* gazdasági tanácsnok, aki a kiállításon Debrecen város hatóságát képviseli hivatalosan.

* **Hóbortok — Párizs rovására.** Nálunk az a szokás, hogy mindent majmolunk, ami idegen. Persze válogatás nélkül, nem keresve a divat, a hóbort eredetét. Ime erről egy-két példa.

Igazi párizsi uri asszony nem visel oly szoknyát, mint a mi uri delnőink, hogy minden idomuk a maguk természetes plasztikájában látható legyen. Ez a kokottok, a félvilági hölgyek divatja volt Párizsban, nálunk átvette az egész világ.

A hirhedt léha, francia darabokat nem adták Párizsban az első rangú, előkelő színházakban, hanem a külvárosi ötöd-hatod rangú vandeille-színpadokon, nálunk a Vigaszínház elsőrangú színpadjára kerültek és a mi bolond, majmoló divathajhászból buzgón viseljük most a léha és kokott divatot.

Kár Párizst szidni, mert az igazi Párizs előkelő és finom, szidjuk önmagunkat, akik Párizs egy rétegének divatját tesszük nálunk közkötelezővé.

Jó, hogy a világ nem lát minket, mert pompásan mulatna a mi keleti furcsaságainkon. Ugy vagyunk az utánzásunkkal, mint a keleti fejedelem, aki megitta ebéd után a körülhordott illatos szárvizet.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap csak két halálesetet jelentettek be. Ezek *Balogh János* ev. ref. 45 éves és *Varga Mária* ev. ref. 11 hónapos.

* **Ügyes reklám.** Ismeretes az a versengés, mely három szabó közt keltett nagy háborúságot. Mind a hárman egy utcában laktak. Az első kiírta a cégtáblájára, hogy itt lakik a *vármegye legjobb szabója*. A másik ezt nem állta szó nélkül; az ő új tábláján már az volt a csalogató, hogy: itt lakik a *város legjobb szabója*. Ehez hasonló ötletességgel vonta magára a közfigyelmet ma egyik debreceni kávéház. A gazda napok óta busult, hogy nem jön a vendég. Pedig jó cigányzenéje is volt és a kassza Ilonkája valóságos angyal. Ma aztán pokoli ötlete támadt. Öles betűkkel kiírta a kávéház összes ablakaira, hogy: Ebben a kávéházban a cigánynak nem szabad a *Rózsabimbó* és a *néb című* dalt játszania... És erre ma este a kávéház — zsufolásig megtelt.

* **Hazajöttek a huszárok.** A honvédszázadok már megérték a lefuvást. Vége az idei nagy gyakorlatoknak és se napégette arccal, porosan vonultak haza a távol vidéken megejtett gyakorlatról. A déleleg huszárezred felvonulása feltűnést keltett a főuteán.

x **Férfi-, fiu- és gyermek-kalapok** legnagyobb raktára Debrecenben **Feketi Jakab** uri divat és kalap-üzletében (Fő-tér, Kis-templom mellett) nálam vásárolt kalapok budapesti műhelyekben jutányos áron alakítatnak, valamint a nálam vásárolt cilinderek díjtalanul vasaltatnak.

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetem orvos tudor, *fogorvos.* Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délbe 12—1 óráig szegénysorú fogbetegeknek ingyen rendelés.

A közkedvelt

Royal pörköltkávét

Félegyházi János cégnél kapható.

I R O D A L O M.

( ) **Füzetek Kossuthról.** A Kossuth-ünnepekre ma két kis füzetet kaptunk a fővárosból. Az egyikben Kossuth Lajos életét írja meg dr. Szalay Mihály a magyar nép és a serdülő ifjuság számára. Gyarló, üres próza, nem hiába borul címlapján a kis angyal sirva a magyar cimerre. A másiknak ez a címe: Kossuth Lajos születésnapja az iskolában. Ezt a megnevezett célra a főváros tanácsa külön ajánlotta is. Elszomorítóan közönséges rossz versek vannak benne, nagyrészt névtelen versfaragóktól. Igazán esodálatos, hogy történelmünk e nagy alakja nem tudta költőinket valamelyes értékű alkotásra meghihetni.

SPORT.

Az elmúlt tornaversenyekről.

— Utóhang. —

Méltattuk már részletesen a debreceni pályaaavató alkalmával lefolyt versenyeket. A mit azonban akkor nem akartunk megírni, hogy ne legyünk ünneprontók, most okulásul közreadjuk.

Sokat várt ettől a versenytől a debreceni sportvilág s bizony nem sok valószínűség volt benne. Hogy a verseny nivója nem ütötte meg a kellő mértéket, annak három főoka van.

Az első az, hogy bár körülbelül 150 nevesebb fővárosi és vidéki versenyző nevezett, — Debrecenbe alig jött le 25—30.

A második, hogy oly jeles helybeli versenyző, a ki a fővárosiakkal sikeresen megmérkőzhessék, kevés van még nálunk.

Harmadik ok és ezzel a két első menthető az, hogy az egyet még fiatal és gyenge. Ennek pedig a debreceni közönség részvétlensége az oka; mert mint az egyet elnök mondta — talán könnyebb a Tisza folyót arra bírni, hogy önként a város alá jöjjön, mint a magyar társadalmat arra szoktatni, hogy aranyaival, hanem filléreivel, de alacsony és kitartóan támogassa egyeteket. Ez a baja a Debreceni Tornakör-pár-egyletnek is.

Mindamellét volt egy pár verseny, amely kitűnt a többi közül. Ezek a súlydobás, az összetett verseny és gátfutás voltak.

Ezek közül csak a súlydobásban vett részt diadallal debreceni versenyző. A két első díj debrecenieké lett.

Nagy érdeklődéssel várt szám volt még a *football-mattok*. Az első Debrecenben.

Az Egyetértés és a D. T. K. E. csapata mérkőzött egymással. Az eredmény egy — egy ellen. Ez azonban nem mutatja a csapatok egyenlő erejét, hanem azt, hogy a D. T. K. E. tagjai nem veszik elég komolyan a *tréninget*. Ha jobb összjátékuk, illetve összetételük lett volna, más lett volna az eredmény is.

A football igen testedző játék s ez az oka, hogy rövid, pár esztendő alatt meghódította az egész világot. Nálunk is megszerették és remélhetjük, hogy a debreceni közönség a legközelebbi verseny alkalmával nagyobb számmal fog megjelenni és a mi diszt és pompát most csupán a jóakarát és gyöngédség rakott rá, azt jövőre a valódi érdem vivja ki méltó dicsőségül.

S Z I N H Á Z.

— **(Jelentés az új színházi évről.** Tegnap hordták ki s ragasztották falakra, oszlopokra *Makó Lajos* szinigazgató előleges színházi jelentését, melyet mi már napokkal előbb közöltünk. A színház új évadja iránt az érdeklődés általános a városban. Kár, hogy a jelentés nem művészi munkatervet, a melyből megismerhetnők a színház vezetőségének irányát, szellemét. Ez a jelentés csak száraz adatok felsorolása. Személyi részére ezuttal nem teszünk megjegyzéseket. De legterjedelmesebb része, melyben darabok címei tündökölnék, úgy látjuk, csak a színházi könyvtárosnak adott munkát, aki a könyvtári leltárból az összes darabok címét lemásolta. Ezt előrajznak, az

uj igazgató művészi bemutkozásának nem vehetjük, meg kell tehát várunk az előadásokat. A bérlők egyébaránt már keresik a páholyt és a zsöllét.

TÁVIRATOK.

A sasvári hadgyakorlatok.

Sasvár, szept. 11. (Saját tudósítónk távirata.) Az ideai nagy hadgyakorlatok színtere a nyitramegyei Sasvár, mely teljes pompájában várja előkelő vendégeit. Reggel óta vonatokon, kocsikon és gyalog tömérdek nép érkezik a szomszéd községekből. Az utcák rendkívül élénkek, de mindenütt teljes rend uralkodik. A díszítési munkálatokat éjjel teljesen befejezték. Pompás, napos idő kedvez az ünnepségnek. A történelmi hírességű ketős templom belseje gyönyörűen van díszítve. A templom oldalépülete a kastélyban, a hol a király a német trónörökösrel és a főhercegekkel lakni fog. Itt udvari esendőség ügyel tel.

Frigyes Vilmos német trónörökös **Pritzelwitz** ezredes, **Stulpnagel** főhadnagy és **Sommer** regisztrátor kíséretében érkezik **Oderberg** felől délután 3 óra 48 perckor. Szolgálatára **Auersberg** gróf altábornagy és **Veigl** ezredes van kirendelve. Este tizenegy katonai attasé érkezik, köztük **Bülow** gróf német katonai attasé, továbbá az amerikai, francia, angol, olasz, japán, román attasék, két orosz, két török, két svájci, két egyiptomi és egy-egy román és szerb tiszt. A sasvári főtáborban csupán **József** és **Rajner** királyi hercegek tartózkodnak. A nyugati hadsereget **Ferenc Ferdinánd** kir. herceg, a keleti hadsereget **Frigyes** királyi herceg vezényli. **Otto** kir. herceg a bécsi lovassági csapatosztály, **Lipót Szalvator** pedig a 25. gyaloghadosztály élére van kirendelve. **Ferdinánd Károly** királyi herceg ezredparancsnok 3. tiri vadászrezredéhez, **Szalvator Ferenc** főherceg 6. dragonyos ezredéhez van beosztva.

Sasvár, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) A király, aki Bécsből dél-élt 11 óra 50 perckor indult el **Paár** és **Bolfras** főhadsegédekkel és udvari kíséretével, ma délután 2 óra 8 perckor érkezett ide udvari külön vonaton.

Ő felségét a feldíszített pályaudvaron Nyitravármegye és a szomszédos megyék hatóságai várták. Ott voltak az összes királyi hercegek is. A királyt dr. **Kramolin** Viktor, nyitravármegye főispánja a következő beszéddel üdvözölte:

Nyitravármegye egész közönsége nevében ragaszkodó hűséggel rajongó szeretettel és leglelkesebb hódolattal üdvözlöm felséges urunkat Nyitravármegye területén. Isten hozta, Isten áldja felségedet!

A király a főispán üdvözlétére adott válaszában megelégedését fejezte ki az iránta mindenkor tanúsított hűséges ragaszkodásért.

Ezzel a hivatalos fogadás véget

ért és Ő felsége hadi szállására hajtatott.

Sasvár, szeptember 11. (Saját tudósítónk távirata.) Miután a király hadi szállásán átvette a hadgyakorlatok fővezetőségének jelentését — felöltötte porosz marsall egyenruháját és kihajtatott pályaudvarra, hogy a német trónörökös fogadja.

Frigyes Vilmos német trónörökös délután 3 óra 45 perckor érkezett meg. Míg a király a vonatra várt, az összegyűlt királyi hercegekkel és notabilitásokkal beszélgetett. A mint a vonat megállt, a német trónörökös sietve leugrott a kocsirol, egyenesen a királyhoz ment, ak megölelte, megcsókolta Vilmos császár fiát. A trónörökös látható meghatótsággal köszönte meg a meleg fogadást. Kölesönös bemutatkozás után a német királyi Ő felsége oldalán lelkes éljenzés közben a kastélyba hajtatott.

A franciaországi kulturharc.

Páris, szeptember 11. Több ellenzéki lap jelenti, hogy az államtanácsos úgy döntött, hogy a kormány csak olyan kongregációk kérvényeit terjessze eléje, amelyeknek nem szándékozik megadni az engedélyt. Az apácák iskoláira nézve úgy határozott az államtanács, hogy még az esetben is, ha az iskola vezetői és tanítónői világi személyek, a hatóságoknak őrizniök kell a tanítás módját annak a konstatálása végett, hogy a tanerők nem csupán az apácák helyettesei-e.

A cár hadgyakorlatokon.

Pétervár, szeptember 11. A cár a trónörökös-nagyherceggel és **Nikolajovics** **Nikolaj** nagyherceggel **Kurszkba** utazott a hadgyakorlatokra.

Kincsek a tengeren.

New-York, szeptember 11. Ausztráliában megint 250.000 dollár értékű aranyat raktak hajóra **San-Francisco** számára. **Klondyke**ből 400.000 dollár arany jött.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 30.000 métermázsa került forgalomba, 2 és fél—5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonaneműek bágvadtak. Idő szép.

Buza októberre	6:74—75.
" áprilisra	7:03—04.
Rozs októberre	5:99—00.
" áprilisra	6:18—19.
Zab októberre	5:43—44.
" áprilisra	5:75—76.
Tengeri szeptemberre	0:00—00.
" májusra	5:40—40.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A kisvasut karambolja.** 1900 július 15-én történt, hogy a debreceni helyi érdekű vasut „Istvánmalom” nevű mozdonya három kocsiival haladt a Nagyerdő felé. A kistemplomnál **Molnár** Imre mozdonyvezető, aki a vonatot vezette a rendes megállóhelynél fékezni akart, de a mozdony nem állott meg. Éppen akkor rohogott át egy kocsi és az neki ütdvén a mozdonyrak, fölborult. A kocsiiban ülő **Egry** Andrásné pedig súlyos

sérülést szenvedett. Tegnap tárgyalták ez ügyet a királyi törvényszéken s **Molnár** Imrét vádolták gondatlanságból okozott súlyos testi sértéssel. A kihallgatottanuk megesketése után a királyi törvényszék az ügyész kívánságára bizonyítani kívánván azt, hogy vajjon igaz-e a vádlottnak az a védekezése, hogy fékezni azért nem tudott, mert — egy kulcs esett a fékező közzé, — elrendelte a helyszini szemlét a kisvasut végállomásánál és a szemle foganatosításával **Kolbenhayer** törvényszéki bírót bizta meg. Ezután dr. **Galánffy** János kir. ügyész, **Kolbenhayer** Kálmán bíró és a vádlott kimentek a szemle színhelyére, hol is teljesen beigazolódott a vádlott védekezése. Vissza térve a tárgyaló terembe, a kir. ügyész elejtette a vádat és kérte az eljárás megszüntetését. **Egry** Andrásné azonban átvette a vád képviselőt és **Molnár** megbüntetését kérte. — Azonban a királyi törvényszék **Molnár** Imrét az ellene emelt vád alól fölmentette. A királyi ügyész és a vádlott megnyugodtak, ellenben **Egry** Andrásné az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

NYILT-TÉR. *)

A helyi lapokban e hónap 10-én ellenem személyemet és cégemet sértő hírek jelentek meg. Cégem a debreceni piacon husz év óta áll fenn becsületben: ismerőseim és üzletfeleim előtt tehát nincs szükségem mentegetésre. A megtevesztett közönség felvilágosítására azonban ki kell jelentenem, hogy a hadsereg részére üzletemből állandóan vásárolnak és legutóbb husz fillér ára paprikát kifogásoltak, mert paprikával a tészta-cusuzát nem szerették. De az említett hetven ember közül egy sem lett beteg.

Debrecen, 1902. szept. 12.

Kohn Henrik
fűszer nagykereskedő.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja mai számában megjelent s reám vonatkozó cikkben az foglaltatik, hogy **Balogh Zsuzsanna** nállam romlott árut vásárolt.

Miután ezen eset üzletemben elő nem fordulhat s ha a kérdéses áru romlott volt, azt nevezett mástól vette, amit legjobban bizonyít az, hogy az üzletemben ma reggel váratlanul foganatosított orvosi vizsgálat semmi kifogásolni valót nem talált.

A nagyérdemű közönség tájékozása s féltékenyen őrzött üzleti jó hírnevem megtartása végett jelen soraim közzétételét mély tisztelettel kérem.

Debrecen, 1902. szept. 11.

Büszörményi Pál
hentes.

*) E rovatban közlöttekért a beküldő felelős.

Regénycsarnok.

Vándorlapon.

A Szabadság számára írta: *Malonyay Dezső.*

(Folytatás.)

2.

— Amint akarod, — mondta, és olyan volt a hangja, mint az a csettenés a mikor a nagy esőben halálos lövésre huzzák a pisztoly kakasát.

Kibédy habozott egy pillanatig. A vén Borsa is kiegyenesedett, olyanforma mozdulatot tett, mintha meg akarta volna fogni Kibédy Pista karját. Kibédy sebesen kevert. Sulak kért három kártyát.

— Elég. Magadnak!

Kibédynak tizesse volt. Lehuz rá egy filkót, egy királyt . . . Tizenhét . . . Eh! . . . Lehuz rá még egy kártyát s mielőtt felütné, ő kérdi:

— Mid van?

Sulak fölveti: — Tizenkilenczem van.

Kibédy nézi a saját lapját . . . Dádog valamit, nem is lehet érteni, hogy mit . . . A negyedik kártyája tizes.

És ezzel Kibédy Pista, szegény fiu, ő meghalt. Csak rá kell nézni, már látszik az arcán, már meghalt.

Könyörgő pillantást vet körül. Két barátja szánakozva nézi, szinte könyezve. Ketten lehorgasztott fővel huzódnak hátrább. Sulak cigarettára gyujt. Kibédy megint mosolyogni próbál . . . babrál a kártyákkal . . .

Egy kukkot se szól senki.

Milyen nehéz lesz most kimenni abból a szobából! Indul. Támolyog. Mintha várná, hogy maraszszák, mintha attól tartana, hogy sajnálni fogják, ha távozik . . . Csak egy kis dolga van, mindjárt visszajön . . .

Hála Istennek! künt van.

— Szegény Pista! — mondja Sulak.

Kibédy az előcsarnokban egy pillanatra a falhoz támaszkodik; émélyeg a gyomra. Egy pillanat s előtte egész élete, de olyan apróra, hogy még az első kis puskájára is emlékszik, a melyet a keresztapjától kapott karácsonyra, ezelőtt vagy husz esztendővel. Hogy is volt csak? Hogy is lett ő belőle, a munkáséletnek indult fiúból ilyen gavallér? . . . Eh! . . . Hamar! hamar! haza! iszonyu hosszú az élet!

Valaki karon fogja: az a kellemetlen Borsa Dénes. Riadtan tekint rá: mit akarnak még veled?!

— Most hát végeztél. Mit csinálsz most? — kérdi Borsa.

— Bizd rám! — feleli neki.

Borsa nem bocsátja a karját. Ő vezeti le. A komornyik ráadja a felső kabátját, Borsa kocsiba ülteti, — tehetnek már vele akármit.

Az a rideg, szótlán ember, az viszi őt. Mint a kit már a hóhér kísér. Beszél is valamit, ő felel neki és gurul velük a kocsin. Még jó hogy sötét van! Egyszer megállnak, akkor szürkül, mindjárt reggel lesz. Kibédy látja, hogy utitáskát tesznek a bakra, — azután tovább! A vasuti pályaházban kérdi Borsát:

— Mit akarsz velem?

— Csak gyere! — s Borsa emeli a kupéba.

(Folyt. köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jabloneczay Kálmán.*

(Folytatás)

63

XI.

Ott hon.

Még meg sem pirkadt, már talpon voltak mind a hárman.

A háznál csend volt. — Tardos nem akart semkivel találkozni.

Az volt a fő célja — legalább büszkesége arra sarkalta hogy el kell neki ismét menni, — és addig vissza nem tér, míg az anyja személyesen fel nem kéri erre.

Ez a gondolat aztán megrögzött az agyában.

A hajnali csillag fényénél kilopózkodtak a nagy udvarból és bánatosan mentek a külváros felé, a szegényes kis sárga házhoz, hol talán még szívesen is fogadják.

A kis kapu már nyitva volt, a tehenet a csordára most eresztette ki a borzos szolgálo.

XII.

A viszontlátás.

Tardos és kísérete belopózkodott a csendes udvarra.

Egyenesen haladtak a hátsó rész felé, hol a gondosan ápolt gyümölcsös kert terült el.

A kertben egy vadszöllővel beárnyékolt filegória hűsége telepedtek le.

Tardos ideges volt az izgatottságtól.

Babill és a párduc nyugodtan pihentek a folyondár levelei alatt.

A nap tüzes tányéra felül emelkedett már a közeli erdőségek koronáján. A veres toronyban ötöt ütött, a katolikus hívők templomában rórátéra harangoztak.

A kertre nyíló rácsos kis ajtó nesztelenül kinyílt.

(Folyt. köv.)

1130

1902 v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. bjbíroságnak V. 22542/1902 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bródy és Weisz özég részére Guttmann Vilmos ujkerti lakostól 110 kor. 34 fill. tőke, ennek 1900 évi január hó 1. napjától számítandó 5 százalékos kamatai és eddig összesen 88 kor. 76 fill. perköltség erejéig 1902 éviaugusztus hó 26-án bírólágl lefoglalt és 2050 koronára becsült 10 drb. tehénből álló ingóságok 1902. évi szeptember hó 25 napján délelőtt 8 órakor kezdetét veendő és B.-Ujváros határában, az Ujkertben megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1902. évi szeptember hó 10-én.

Sugár Gyula.
birói kiküldött.

Ajtó-utca 26. sz. alatt

2 csinos utcai lakás

minden órán kiadó.

M. A. vasutak menetrendje

1902. május hó 1-től.

Debreczenből indul:		ó. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Csak Szatmárig	reg.	5 10
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolcz—Kassa felé	este	6 57
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01
	m. áll. v.-től	5 28
	vásártérről	reg. 5 51
H.-Böszörmény—	d. u.	4 03
B.-Sz.-Mihály felé	m. áll. v.-től	d. u. 4 15
	vásártérről	d. u. 11 20
	m. áll. v.-től	d. e. 11 20
	vásártérről	d. e. 4 42
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	5 —
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	4 21
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 31
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	reg.	9 25
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 31
Budaestre érkezik:		
A reggel 9 ó. 10 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1 40
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz. v.	este	8 50
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reg.	5 10
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9 40
Budapestről Debreczenbe indul:		
A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz. v.	reg.	6 50
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz. v.	reg.	8 30
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2 00
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	9 15
(P. Ladányig gy. v. átszállítással)		
Debreczenbe érkezik:		
Budapest felől gy. v.	d. e.	11 44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 33
Budapest felől	reg.	7 42
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 03
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 32
" " " " " " " "	d. u.	12 16
" " " " " " " "	d. u.	3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	reg.	12 07
Kassa—Miskolcz felől	déli	7 53
	este	8 04
	reg.	8 17
B.-Sz.-Mihály—	reg.	6 11
H.-Böszörm. felől	máv.-hoz	este 6 34
	vásártérről	este 8 25
	máv.-hoz	d. u. 3 30
F.-Abony felől vásártérről	d. u.	5 30
" " " " " " " "	d. u.	5 45
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérről	d. u.	7 42
" " " " " " " "	reg.	8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18
" " " " " " " "	reg.	8 13

50 fillérért

50.000

korona ért. nyerhető

A POZSONYI KIÁLLITÁSI SORSJÁTÉKON.

Huzás visszavonhatatlanul szeptember 21-én.

== Sorsjegyek mindenütt kaphatók. ==

Megrendeléseket a pénz beküldése ellenében pontosan eszközöl a

KIÁLLITÁSI SORSJEGY IRODA

Budapest, V., Nádor-utca 16.

50 fillérért 50.000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

50 fillérért 50,000 korona.

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva.

Csapó-utca 9

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan esinnal és lehető olcsó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és ezeknek nemesak esinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

== A papir gyári árban számítatik. ==

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.
Hirdetések a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a legolcsóbban számítva közzétetnek.

Telefon 275.